

УДК 343.98

DOI 10.33244/2521-1196.14.2019.164-172

П. В. Цимбал,
д.ю.н., професор,
заслужений юрист України,
ORCID ID 0000-0002-7244-4669;
В. Ф. Влад,
аспірант,
Університет ДФС України,
ORCID ID 0000-0002-7180-8096

РОЛЬ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ОДОРОЛОГІЇ В МЕТОДИЦІ РОЗСЛІДУВАННЯ ВТЕЧІ ЗАСУДЖЕНИХ З МІСЦЬ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Стаття присвячена дослідженню ролі та значення одорології в методиці розслідування втечі з місць позбавлення волі, розглядаються основні фактори, які впливають на поведінку тварин, зокрема собак, під час досудового розслідування із слідами, залишеними людиною після втечі засуджених з місць позбавлення волі.

Ключові слова: криміналістична одорологія, собака, запах, чуття, збір інформації, місце позбавлення волі, слід, вибірка собаки.

П. В. Цимбал, В. Ф. Влад. Роль криминалистической одорологии в методике расследования побега осужденных с мест лишения свободы

Статья посвящена исследованию роли и значения одорологии в методике расследования побега с мест лишения свободы, рассматриваются основные факторы, которые влияют на поведение животных, а именно собак, во время досудебного расследования со следами, оставленными человеком после побега осужденных с мест лишения свободы.

Ключевые слова: криминалистическая одорология, собака, запах, чувство, сбор информации, место лишения свободы, след, выборка собаки.

Мета статті полягає в аналізі та дослідженні криміналістичної одорології і визначення її ролі та місця під час розслідування злочинів, аналіз різних поглядів науковців з цього питання, доведення доцільності застосування собак під час розслідування втечі з місць позбавлення волі.

Постановка проблеми. На сьогодні втеча засуджених з місць позбавлення волі займає одне з перших місць серед пенітенціарних правопорушень як найбільш поширене і суспільно небезпечне діяння. Пропонується вдосконалення методики розслідування цього злочину, шляхом активного застосування засобів чуття собак для оперативного затримання засудженого втікача з місць позбавлення волі.

Аналіз останніх публікацій. На сьогодні дослідженням криміналістичної одорології в своїх працях займалися як зарубіжні (А. К. Кавалеріс, Т. М. Моїсєєва, Г. В. Федоров, Р. А. Рейс, Р. Гейдль), так і вітчизняні вчені (Ф. Й. Поліщук, О. Л. Трофименко,

В. М. Туринський, В. Д. Басай, Г. Гросс, В. М. Салтєвський, В. М. Глибко, А. А. Кириченко, П. Д. Билєнчук, М. І. Клименко).

Виклад основного матеріалу. Використання в боротьбі зі злочинністю інформації, отриманої в процесі дослідження за допомогою органів нюху живих істот запаху різноманітних об'єктів, має давні корені. Спочатку самі слідчі, яких у давнину називали слідопитами, використовували свої органи нюху для вилучення та оцінки запахової інформації у процесі переслідування злочинців по «гарячих слідах», розслідуванні викраденого майна, дослідженні різноманітних речових доказів, передусім у цілях встановлення природи речовин, наявності в них мікросубстанцій отрути. Вилучення та оцінка запахової інформації мала першочергове значення для судових експертів: хіміків-аналітиків та інших. Згодом для переслідування злочинця по гарячих слідах запаху та розшуку викраденого майна за запахом стала використовуватися собака, а іноді й інші живі істоти. Наприклад, деякі слідчі для розшуку за запахом трупа людини, який міг бути заритий глибоко в землю у садибі підозрюваного, були використані свині, які після випуску їх із загонів почали глибоке та активне риття землі в місцях захоронення трупа [1, с. 3]. Історичні пам'ятники свідчать про те, що людина почала привчати собаку для вирішення спеціальних завдань ще у V ст. н.е. Проте офіційно службові собаки вперше були застосовані у Німеччині 1896 року, де в цей час з ініціативи Ганса Гросса у місті Гільдесгеймі з'явилося 12 собак, навчених для несення поліцейської служби. Спочатку на службі на них були покладені лише охоронні функції, але згодом їх почали готувати до вирішення інших завдань, у тому числі і до розшуку різноманітних об'єктів: людини, зниклого майна [1, с. 5].

На думку Р. Х. Райта, собака, безумовно, перевершує людину в здатності сприймати більш широкий спектр запахів. Крім того, побудова її носа така, що повітря має більш вільний доступ до чутливих закінчень, а мозок краще пристосований до фіксації, запам'ятовуванню та використанню запахової інформації [2, с. 48]. У літературі стверджується, що у собаки за ступенем розвитку чуттєвості на 1-му місці міститься нюх, на 2-му – слух, на 3-му – зір [3, с. 44]. При цьому не варто забувати, що за чуттєвістю нюху деякі живі істоти перевершують собаку, наприклад деякі види риб [4, с. 5]. Тому не можна недооцінювати значення одорології під час розслідування кримінальних правопорушень. Поняття «одорологія» має латинське походження і означає «odor» – запах, «logos» – вчення, тобто вчення про запахи. Криміналістична одорологія представляє собою систему знань про запахи та їх носіїв. Потрібно зазначити, що криміналістична одорологія має своє власне поняття, свій об'єкт дослідження, предмет дослідження, сутність, основні напрями одорологічних досліджень, свою власну внутрішню систему. Розглянемо детальніше деякі з цих елементів:

1. Об'єкт дослідження (одорологічні об'єкти): сліди запаху людини та інших речових джерел; зразки запаху людини та інших речових джерел; експертні об'єкти, які були підготовлені на основі цих слідів чи зразків запаху [5, с. 7].

2. Сутність одорологічних досліджень полягає у дослідженні одорологічних об'єктів за допомогою спеціально підготовленого собаки-детектора та будь-якого іншого біоаналізатора, в якості чого вже нині пропонується використовувати нюх пацюків [5, с. 8].

3. Предмет вивчення криміналістичної одорології – закономірності виникнення запахових слідів. На основі пізнання цих закономірностей криміналістикою розробляються засоби, прийоми і методи їхнього виявлення, вилучення, закріплення, дослідження і використання для цілей розкриття і розслідування злочинів. Сьогодні криміналістична

одорологія розвивається за двома напрямками: 1) вдосконалення методик використання службово-розшукових собак для пошукових і дослідницьких цілей; 2) розробка інструментальних методів роботи із запаховими слідами [6].

Роль та значення одорологічного вчення у методиці розслідування втечі з місць позбавлення волі полягає в особливостях роботи зі слідами і зразками запаху людини та іншими речовими джерелами інформації і можливості використання одорологічної інформації в процесі застосування окремих частин гласної методики в боротьбі зі злочинами [7, с. 42].

Досліджуючи роль та значення криміналістичної одорології під час розслідування втечі з місць позбавлення волі, маємо об'єктивно дослідити погляди різних науковців. Такі погляди є досить різноманітними, це пов'язано з тим, що використання одорологічного вчення та знань під час досудового розслідування кримінального провадження має як прибічників, так і противників. На нашу думку, більш правильним буде розпочати з критики, це пояснюється тим, що виступаємо прибічниками застосування одорологічних знань та навичок під час розслідування втечі з місць позбавлення волі. Розпочавши з критики, матимемо змогу наприкінці спростувати твердження науковців, які є противниками застосування нюхових здібностей живих тварин під час проведення досудового розслідування у кримінальному процесі. Відтак німецький криміналіст Р. Гейндль вважає, що поліцейські собаки ні в якому разі не є відмінними слідопитами [8, с. 57]. Професор Лозанського університету Р. А. Рейс стверджував, що помилки, яких припускаються собаки, свідчать про пряму небезпеку для суспільства під час відстеження злочинця за допомогою нерозумної тварини [9, с. 257]. Не можемо не погодитися з думкою С. Н. Трегубова, оскільки вона є більш точною та близькою до істини. Він стверджував, що нюхом собаки не можна замінити докази, її нюх не може бути визнаний доказом, проте поліцейський під час розшуку злочинця або викраденого майна може використовувати нюх собаки для того, щоб спробувати вийти на правильний шлях [1, с. 6]. Крім того, деякою мірою перебільшенням є твердження проф. Рейса про можливі наслідки під час допущення помилки собакою. Адже ніхто не вважає, що вказівкам поліцейської службової собаки потрібно надавати вирішальну роль, вони мають лише допоміжну роль і, звичайно, мають бути належним чином перевірені. Як би суворо не віднеслася собака до людини, яку вона вислідила, без доказів її ніхто не притягне до кримінальної відповідальності [10, с. 192]. До того ж під час комісійної одорологічної експертизи нюх та результати однієї собаки-детектора можна перевірити іншими собаками-детекторами.

Нами були наведені основні твердження науковців, які виступають проти використання одорологічних знань у кримінальному процесі, проте воно є можливим за умов дотримання ряду гарантій їхньої достовірності. Тим більше, що докази, отримані службово-розшуковою собакою під час досудового розслідування втечі з місць позбавлення волі, можуть бути додатково перевірені або собакою-ідентифікатором, або собакою-детектором у лабораторних умовах під час проведення експертизи. Виходячи з цього можемо стверджувати, що С. Н. Тригубов частково помилявся, коли стверджував, що собака не може замінити докази. Дійсно, нюх собаки не є джерелом доказу відповідно до норм КПК України, проте висновок експерта, який проводить одорологічну експертизу, вважається джерелом доказів у вигляді лабораторного одорологічного дослідження слідів і зразків запаху людини, зібраних спеціальних носіїв та які проводяться в спеціально обладнаному приміщенні одорологічної лабораторії, за спеціально розробленою та

схваленою методикою. Крім того, на думку В.Д. Басая, сліди індивідуального запаху людини є ультраречовими доказами, їх наявність на певних речових джерелах встановлюється лише через висновок комісійної одорологічної експертизи і вони можуть виступати як прямі, так і непрямі докази залежно від певної запахоутворюючої ситуації. Прямими доказами сліди індивідуального запаху людини будуть тоді, коли буде доведений факт, що ці сліди є слідами події злочину, тобто коли сліди індивідуального запаху людини чи речових джерел утворились у перебігу готування чи скоєння злочину або приховування інших слідів злочинної події [7, с. 138]. Тому варто зазначити, що службові собаки надають значну допомогу в боротьбі зі злочинністю. Наприклад, у курс навчання розшукової справи поліцейських чинів дореволюційної Росії входила тема «Робота з собакою». Проте ефективність використання службових собак не завжди висока. Однією з причин, що заважають результативному застосуванню собак у пенітенціарній системі та в ОРД, є неякісний підбір поголів'я тварин. Найчастіше відбору собак для їхнього подальшого придбання не надають на місцях особливого значення, доручають цю справу некомпетентним особам. У придбаних для дресирування собак уже на попередніх перевірках виявляється безліч недоліків, через які унеможливується їхня успішна підготовка, або проводиться з достатніми труднощами. Вибракування і заміна таких собак завжди пов'язані з великою тратаю часу і державних коштів.

Собаки можуть відігравати важливу роль у пенітенціарній системі та оперативно-розшуковій діяльності, яка проявляється у: несенні вартової (охоронної) служби; конвоюванні ув'язнених; патрулюванні громадських місць або конкретної місцевості; переслідуванні втікача з місць позбавлення волі (але не пізніше ніж одну добу); обстеження місця події, пошук речових доказів; участь собаки під час проведення періодичних оглядів та обшуків ув'язнених і місць їх перебування (камер, робочих місць) як превентивної діяльності.

Далі відповідімо на несправедливу критику окремих науковців, які стверджують, що використання собаки під час досудового розслідування є недоречним. Разом з тим, як уже зазначали, свого часу німецький вчений Р. Гейндль вважав, що «поліцейські собаки ні в якому разі не є відмінними слідопитами». Таке твердження не є коректним, і в цьому питанні заслуговує на увагу думка Ф. Й. Поліщука, О. Л. Трофименко, В. М. Туринського, які стверджують, що на умови опрацювання запахових слідів собакою впливають інтенсивність залишеного сліду, стан погоди (температура, вологість повітря), напрям та сила вітру, час, який пройшов після прокладення запахового сліду, характер ґрунту, рослинного покриву [11, с. 34]. Собака, як і людина, також може припускатися помилки, але ці помилки можна уникнути взагалі або принаймні бути до них готовими, розуміючи умови та особливості роботи собаки під час обшуку приміщення або переслідування втікача по гарячих слідах, а також володіючи базовими одорологічними знаннями. Відтак завжди варто пам'ятати, що запахові сліди погано зберігаються на вітряній місцевості, нагрітій поверхні та на гладкій поверхні і добре зберігаються на холоді, у тіні, у закритих приміщеннях, на шорсткій або пористій поверхні.

Під час використання одорологічних навичок у разі розслідування втечі засудженого з місць позбавлення волі всю роботу із запаховими слідами варто розділяти на 2 етапи: 1-й – робота з одорологічними слідами безпосередньо на місці злочину (виправна установа, засіб транспортування); 2-й – робота з одорологічними слідами під час переслідування втікача по гарячих слідах. Кожен з цих етапів має свої особливості, наприклад, розглядаючи

1-й етап, потрібно зазначити, що для правильного визначення ймовірних місць знаходження запахових слідів на місці злочину необхідно звертати особливу увагу на місця тривалого перебування засудженого (камера, робоче місце). Прибувши на місце пригоди, слідчий та учасники слідчо-оперативної групи (СОГ) мають пам'ятати, що зняття вчинення злочину, відбитки ніг, рук на речах та предметах несуть одорологічну інформацію, яка швидко змінюється та розсіюється у просторі. Тому спочатку необхідно організувати роботу кінолога із службовою собакою, при цьому слідчий має керувати процесом збору інформації кінологом для того, щоб запобігти знищенню або пошкодженню інших слідів, доказів. Отримані предмети та речі, які належать засудженому, що здійснив втечу, необхідно законсервувати, а сам процес має бути зафіксований у відповідному протоколі огляду місця події, а також на відеоплівку. Під час роботи з одорологічними слідами на місці пригоди важливим є вирішення питання, собак якої статі краще використовувати. Відтак краще використовувати собак жіночої статі, оскільки собаки чоловічої менш ретельно обнюхують запропоновані для вибірки предмети та допускають більше помилок. Вони краще пристосовані для пошуку пересувного джерела запаху, що залишає на землі пахучий слід [11, с. 103].

Потрібно зауважити, що під час вибірки сліду більш високі показники показують собаки у віці 4–6 років. Більш низькі показники належать собакам у віці 2–3 роки, що може свідчити про відсутність необхідних навичок у слідовій роботі. Занижені результати помітні у собак у віці 7–8 років, що ймовірно пояснюється помітним зниженням чутливості запахового аналізатора та зменшенням фізичних можливостей тварини [11, с. 104].

На 2-му етапі роботи з одорологічними слідами (переслідування втікача по гарячих слідах) слідчому та кінологу варто брати до уваги такі особливості:

- швидкість та напрям вітру на місцевості. Найбільш високі результати показують собаки під час швидкості вітру до 0,5 м/с, а із збільшенням швидкості вітру помічається зниження результатів, але за швидкості 3 м/с собаки правильно обирають 2/3 запропонованих предметів та опрацьовують більш ніж половину слідів. Це пов'язано з тим, що під час вітряної погоди запахові частки сліду уносяться потоками повітря та стають важкоуловлюваними, відбувається інтенсивне перемішування повітряних мас, а у разі їхнього змішування підвищується швидкість протікання хімічних реакцій, у тому числі й реакцій окислення повітря [11, с. 105];

- вік собаки. Для переслідування засудженого втікача по гарячих слідах краще використовувати молоду та енергійну собаку віком до 6 років, оскільки старші за віком собаки можуть не витримати необхідного темпу для переслідування, затримуючи при цьому погоню;

- стать собаки. Дослідами встановлено, що самці перевершують самок у здатності опрацьовувати сліди людини, проте поступаються самкам у здатності обирати предмети та об'єкти за запахом [11, с. 125];

- вільна робота собаки (без повідця). Рухаючись по сліду, собака спочатку проводить якісний аналіз запаху, впевнюється в наявності пахучого сліду на цій ділянці місцевості. Також, рухаючись назад та вперед, собака проводить кількісний аналіз, тобто виявляє збільшення концентрації запаху, а саме в який бік збільшується інтенсивність запаху. Під час руху по сліду собака намагається розвинути максимально можливу швидкість, якщо їй не заважає поводок, саме тому в такому випадку з кожним кроком вона відчуває, що кількість запахової інформації збільшується і тому веде успішне переслідування людини;

– вологість повітря та вологість земної поверхні. Досліди встановили, що з підвищенням відносної вологості результати собак підвищуються. Вологість повітря є одним з найбільш змінюваних параметрів атмосфери. Це досить важливо для успішної роботи собаки, оскільки запахові частки, нанесені ногами людини на поверхню землі, потрапляють у вологе середовище, яке сприяє більш довгостроковому збереженню цих часток на поверхні предметів та землі. На думку Ф. Й. Поліщука, О. Л. Трофименко, В. М. Туринського, за низької вологості повітря відбувається підсихання слизистої оболонки носової порожнини собаки і ця обставина негативно впливає на результат пошуку. Також вищезазначені автори стверджують, що вологість всередині трав'яної рослинності на 10–15 % вища за показники вологості над трав'яним покриттям [11, с. 105]. Це, у свою чергу, означає, що переслідування по сліду злочинця, залишеного в лісистій трав'яній місцевості, буде більш успішним, ніж, наприклад, у міському середовищі;

– наявність атмосферних опадів. Науковцями не помічено негативного впливу на результати роботи собаки, в тому числі і під час опрацювання слідів під час мілкого дощу будь-якої продовжуваності, а сильний дощ навіть невеликої продовжуваності різко понижує процент правильних дій тварини під час роботи по сліду, а на результат вибірки предметів сильний дощ майже не впливає. Особливо низький результат отримується під час роботи собак по сліду під час грози, проте під час вибірки предметів вони дають більш ніж 2/3 правильних відповідей [11, с. 107]. Це пов'язано з тим, що невеликі краплі води під час потрапляння на поверхню предметів не мають змоги змити запахові сліди людини, які мають у своєму складі молекули жиропоту, які погано розчиняються у воді;

– радіаційний баланс земної поверхні. Багаточисленні дослідження показують, що вплив показників радіаційного балансу земної поверхні на результат роботи собаки є доволі суттєвим. Найкращі результати собака показує за низькими ступенями радіаційного балансу. Так, за відсутності радіаційного балансу результати роботи собаки за вибіркою та обробкою сліду вищі за 97 %, а за радіаційним балансом вищою за 0,4 кал/см кв. собака правильно опрацьовує менше половини слідів. Це пов'язано з тим, що з величиною радіаційного балансу земної поверхні безпосередньо пов'язані і такі показники, як температура земної поверхні та повітря. Висока температура поверхні землі сприяє більш високому протіканню хімічних реакцій окиснення запахових речовин, що закріпились на землі та об'єктах. З підвищенням температури повітря показники роботи собаки погіршуються як під час вибірки, так і під час роботи собаки по сліду. Це пов'язано з тим, що у разі високої температури повітря помітну роль відіграє перегрівання організму собаки, що викликає задишку та перевтому, особливо під час тривалого бігу, і як результат, понижуються показники і відмова собаки від роботи [11, с. 110];

– місцевість. Небажаним є застосування собак у містах та інших густо населених пунктах, оскільки окремі запахові сліди мають здатність перемішуватись, і чуття собаки, яким би тонким воно не було, не зможе в них розібратися, тим самим лише заплутуючи слідство, та відбиратиме час. У сільській же місцевості, в полі, лісистій місцевості собаки з гарним чуттям не оцінімі, за залишеними слідами або забутими втікачем речами службова собака здатна правильно вивести слідчу групу на місцезнаходження втікача з місць позбавлення волі;

– час доби. Розшукові собаки найбільше помилок допускають у денні години. Ввечері, вночі та вранці собаки діють більш успішніше. Це пов'язано з тим, що в такі години на собаку діють менше подразників навколишнього середовища. Також вночі швидкість

вітру, як правило, менша, ніж вдень, а вітер негативно впливає на результати роботи собаки. Вночі спостерігається низький радіаційний баланс земної поверхні, що сприяє зберіганню запахових часток на поверхні землі. Вночі більш низькі температури землі та повітря, що сприяє більш результативній роботі собаки. Ввечері, вранці та вночі найчастіше виникають інверсії температури, які сприяють збереженню запахових часток на поверхні землі та предметах. Вночі в повітрі наявна невелика кількість озону, а озон є найсильнішим окисником органічних з'єднань, у тому числі і запахових часток сліду [11, с. 113]. Перераховані вище фактори діють в основному не на собаку та її органи чуття, а на запахові частки, понижуючи вдень їхню концентрацію в повітрі, нижче необхідного рівня сприйняття собакою.

Висновки і пропозиції. Отже, службово-розшукові собаки залучаються для розшуку і затримання за запахом слідів осіб, засуджених, які втекли з місць позбавлення волі, пошуку речей і документів, а також під час огляду та відпрацювання місць можливого укриття підозрюваних і розшукуваних осіб та речових доказів.

Ефективність роботи службових собак залежить від осіб, які займалися їхньою підготовкою, а також від набутих знань і навичок слідчих та оперативних працівників. Для уникнення помилок у роботі із службовими собаками необхідно враховувати такі рекомендації:

1. Правильно підбирати собак, які можуть піддаватися навчанню, виконувати команди кінолога та мати високі нюхові якості, бути придатними для оперативно-розшукової та слідчої діяльності. Найпродуктивніші результати роботи собаки спостерігаються у віці від 4 до 6 років.

2. Необхідно брати до уваги, що природні особливості собаки-самки краще пристосовані для вибірки речей, предметів, а собаки-самці є більш витривалими і їх необхідно використовувати під час переслідування засуджених, що втекли з місць позбавлення волі.

3. Під час переслідування втікача враховувати швидкість та напрям вітру, оскільки відбувається перемішування повітряної маси й окислення запахів, оскільки це буде заважати собаці правильно напасти на слід.

4. На результативність роботи собаки впливає час доби (день, ніч, ранок, вечір), робота з повідцем і без повідка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кириченко А. А. Проблемы судебной одорологии : монография / А. А. Кириченко. – Харьков : Основа, 1997. – 280 с.
2. Райт Р. Х. Наука о запахах : монография / Р. Х. Райт. – М. : Мир, 1966. – 224 с.
3. Использование консервированного запаха в раскрытии преступлений : пособие / под общ. ред. М. В. Кисина. – М.; Берлин, 1983. – 120 с.
4. Кириченко А. А. Судебная одорология : монография А. А. / Кириченко, П. Д. Биленчук, Н. И. Клименко. – Днепропетровск : Издательство ДГУ, 1994. – 156 с.
5. Басай В. Д. Основи криміналістичної одорології : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : 12.00.09 / В. Д. Басай. – К., 2003. – 27 с.
6. Эксархопуло А. А. Криминалистическая техника [Електронний ресурс] / А. А. Эксархопуло. – 2017. – Режим доступа : https://studme.org/76315/pravo/kriminalisticheskaya_tehnika

7. Басай В. Д. Основи криміналістичної одорології : дис. ... д-ра юрид. наук / Басай В. Д. ; Нац. ак. вн. справ України. – К., 2003. – 652 с.
8. Гейдль Р. Уголовная техника / Р. Гейдль. – М., 1925. – 240 с.
9. Рейс Р. А. Научная техника расследования преступлений / Р. А. Рейс. – СПб., 1912. – 340 с.
10. Рейс Р. А. Полицейские собаки / Р. А. Рейс // Научная техника расследования преступлений / под ред. С. Н. Трегунова. – СПб. : Сенатская типография, 1912.
11. Поліщук Ф. Й. Одорологія : посібник для вищ. навч. закл. / Ф. Й. Поліщук, О. Л. Трофименко, В. М. Туринський. – К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2012. – 248 с.

REFERENCES

1. Kirichenko, A. A. (1997), Problemy sudebnoy odorologii [Problems of Forensic Odorology], Osnova, Kharkiv [in Russ.].
2. Rayt, R. KH. (1966), Nauka o zapakhakh [Science of Scents], Mir, Moscow [in Russ.].
3. Kisin, M. V. (Ed.) (1983), Ispol'zovaniye konservirovannogo zapakha v raskrytii prestupleniy [Use of canned odor in the disclosure of crimes], Moscow–Berlin [in Russ.].
4. Kirichenko, A. A., Bilenchuk, P. D. & Klimenko, N. I. (1994), Sudebnaya odorologiya [Judicial Odorology], Izdatel'stvo DGU, Dnipropetrovsk [in Russ.].
5. Basay, V. D. (2003), Osnovy kryminalistychnoyi odorolohiyi : avtoref. dys... doktora. yuryd. nauk [Fundamentals of forensic ecology : author's abstract. dis. ... doctor lawyer Sciences], Kiev, 27 p. [in Ukr.].
6. Eksarkhopulo, A. A. (2017), Kriminalisticheskaya tekhnika [Forensic Technology]. – Retrieved from : https://studme.org/76315/pravo/kriminalisticheskaya_tekhnika [in Russ.].
7. Basay, V. D. (2003), Osnovy kryminalistychnoyi odorolohyy : dys. ... d-ra yuryd. nauk [Fundamentals of Forensic Odorology : diss. ... doctor lawyer Sciences], Kiev, 652 p. [in Ukr.].
8. Geydl', R. (1925), Ugolovnaya tekhnika [Criminal machinery], Moscow [in Russ.].
9. Reys, R. A. (1912), Nauchnaya tekhnika rassledovaniya prestupleniy [Scientific technique of investigation of crimes], St. Petersburg [in Russ.].
10. Reys, R. A. (1912), Politseyskiye sobaki [Police Dogs], In S.N. Tregubov, (Ed.), Scientific Engineering of Crime Investigation, Senatskaya tipografiya, St. Petersburg [in Russ.].
11. Polishchuk, F. Yu., Trofimenko, O. L., Turinsky V. M. Odorolohiya [Odorolohiya], VTF «Perun», Kiev, Irpin [in Ukr.].

P. V. Tsumbal, V. F. Vlad. The role of forensic odorology in the method of investigating the escape of prisoners from places of imprisonment

The article deals with the activities of search and search dogs involved in the tracing and tracing of person strapped in prisons, who escaped from places of detention, search for things and documents, as well as during the inspection and deployment of places of possible shelter of suspects and wanted persons, and material evidence.

In addition, the role and significance of forensic astrology during the investigation of escape from places of imprisonment, as well as the views of various scholars who are quite diverse, is explored, due to the fact that the use of hydrological doctrine and knowledge during the pre-trial investigation of criminal proceeding as supporter sand opponents.

The use of horology in the investigative and investigative activities of the internal affairs bodies reveals broad prospects for its development.

There as one that hinder the effective use of dogs in the penitentiary system and in operative-search activities are investigated, one of these reasons is the poor quality selection of animals. Often, the selection of dogs for their subsequent acquisitions on does not give a special place on the ground, instruct this case to in competent individuals.

The use of dogs in other minor are as that are not related to the conduct of investigative actions, such as convoys and escorted convicts, the use of dogs during inspections at the penitentiary institution is considered.

This article highlights important details of the work of the dog, such as conducting the election of things and material evidence at the scene of a crime and during the persecution of the offender in a "hot pursuit".

The question of comparing the results of a dog's work with other material evidence in criminal proceedings, which is recorded with the help of an expert's conclusion, is investigated.

Considered the importance of canned traces for investigative and investigative activities, which is difficult to overestimate. The smell of a person is his chemical signature, he is individual. The smell of a person penetrates into clothes, shoes, and holds for a long time. The use of information that is in odor can successfully investigate complex crimes committed, as a rule, under uncertainty.

With the aim of our work, we set as much as possible too pen the issue of forensic ecology, tried to show its significance and importance in the disclosure and investigation of crimes.

Key words: *criminalistic odorology, dog, smell, sensation, information gathering, place of imprisonment, trace, dog selection.*

Стаття надійшла до редколегії 15 квітня 2019 року